

Per e-mail verstuurd

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. minister Paul
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum	2 december 2025
Ons kenmerk	
Pagina	1 van 4
E-mail	pensioen@afm.nl
Betreft	Advies UPO-modellen 2026

Geachte mevrouw Paul,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) gaat met deze brief in op uw verzoek van 27 oktober 2025 (kenmerk 2025-0000242131) om advies te geven over de modellen voor het Uniform Pensioenoverzicht (**UPO**) 2026, en de bijbehorende handleidingen.¹ De modellen en aanpassingen ten opzichte van vorig jaar daarin zijn voorgesteld door het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie (**de koepelorganisaties**).

Het advies ziet op negen voorgestelde modellen, onderverdeeld naar vijf modellen die gelden voor regelingen die nog niet in lijn zijn gebracht met de nieuwe vereisten in de Pensioenwet per 1 juli 2023 (hierna: **de DB en DC-modellen**) en vier modellen die gelden voor de nieuwe regelingen voor actieven, gewezen deelnemers, gepensioneerden en (gewezen) partners in de flexibele en de solidaire premieregeling (hierna: **de Wtp-modellen**).

De AFM maakt, voordat zij aan haar advies over de UPO-modellen toekomt, eerst een aantal overkoepelende opmerkingen. Nu de pensioentransitie in volle gang is, zijn pensioenuitvoerders gestart met het uitvoeren van de solidaire of flexibele pensioenregelingen. Dit heeft directe gevolgen voor alle aanspraak- pensioengerechtigden (hierna: deelnemers) van de betrokken pensioenuitvoerders, waarvan of hun pensioenaanspraken of hun pensioenuitkeringen worden overgezet naar een nieuwe pensioenregeling, met nieuwe kenmerken, specificaties en aandachtspunten. Het UPO vormt een belangrijke bron van informatie over de nieuwe pensioenregeling. De AFM benadrukt daarom het belang dat het UPO tijdig wordt verstrekt aan deelnemers en daarnaast correct, evenwichtig, duidelijk is en realistische verwachtingen wekt bij deelnemers.

Tegelijkertijd merkt de AFM op dat het UPO niet op zichzelf staat en dat ook andere communicatie-uitingen een belangrijke rol spelen bij de uitleg over de solidaire of flexibele premieregeling. Alle communicatie

¹ Op grond van artikel 9c, eerste lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte Beroepspensioenregeling (**BuPw**).

Datum 2 december 2025

Ons kenmerk

Pagina 2 van 4

richting deelnemers moet afzonderlijk duidelijk en correct zijn, én in het geheel gezien evenwichtig en begrijpelijk zijn voor de deelnemer. De deelnemer mag verwachten dat bijvoorbeeld de informatie over (indien van toepassing) het invaren en de informatie over de nieuwe pensioenregeling op het UPO een begrijpelijk en evenwichtig geheel vormen, dat duidelijk wordt gemaakt wat het doel van de verschillende documenten is, en wat de achtergrond is van mogelijke verschillen. Dezelfde verwachting mag de deelnemer hebben ten aanzien van de samenhang van de informatie over de nieuwe pensioenregeling op het UPO en andere communicatie-uitingen die deelnemers in het kader van de nieuwe pensioenregeling ontvangen, zoals de jaarlijkse herrekening van het pensioen.

De AFM waardeert dat de koepelorganisaties vroegtijdig begonnen zijn met het opstellen van de UPO-modellen en dat zij de AFM daarbij hebben meegenomen. Ook vindt de AFM het positief dat de koepelorganisaties een groot deel van de genoemde verbeterpunten in eerdere adviezen hebben overgenomen en hebben toegezegd om de UPO-modellen komende jaren te gaan doorontwikkelen.

De AFM adviseert positief over de modellen voor 2026, met de kanttekening dat voor de modellen 2027 nog de nodige aanpassingen in het kosten- en waardenoverzicht moeten worden doorgevoerd. Zij licht dit hieronder toe.

1. De UPO-modellen 2026 tonen slechts een kwalitatieve toelichting op de kosten op het UPO; vanaf 2027 moeten aanpassingen zijn doorgevoerd om aan de wet te voldoen

De AFM adviseert positief over de voorgestelde UPO-modellen, onder de voorwaarde dat komend jaar voortvarend aan de slag wordt gegaan met benodigde aanpassingen voor onder meer het tonen van de kosten op het kosten- en waardenoverzicht van het UPO. De AFM gaat ervan uit dat in de relevante UPO-modellen van 2027 alle kosten op individueel niveau van de deelnemer worden getoond, voor zover zij van invloed zijn op de pensioentoezeggingen van de deelnemer, ook als met nettobedragen wordt gewerkt. De AFM licht dit hieronder toe.

Op grond van artikel 38, eerste lid, sub I, Pensioenwet (**Pw**) en artikel 49, eerste lid, sub I Wet verplichte beroepspensioenregeling (**Wvwb**) is het verplicht om in het UPO-model voor actieven op het kosten- en waardenoverzicht informatie te tonen over de ingehouden kosten. Dit geldt ook voor het UPO-model voor gewezen deelnemers op grond van artikel 40, eerste lid, sub i Pw en artikel 51, eerste lid, sub i Wvwb.

Zowel in het SPR-model als in het FPR-model hebben de koepelorganisaties in de toelichting bij de UPO-modellen (bij nummer 54 respectievelijk nummer 49) opgenomen: *Pensioenuitvoerders moeten ook op het UPO informatie over de ingehouden kosten opnemen. De kosten hoeven alleen opgenomen te worden indien door het kapitaal van de deelnemer lopen. Met andere woorden: als de bruto premie wordt ingelegd in het kapitaal en vervolgens de kosten aan het kapitaal worden onttrokken. In het geval dat de netto premie (dus het deel van de premie bedoeld voor zuivere kapitaalsopbouw) in het kapitaal wordt ingelegd, zijn de kosten al aan de premie onttrokken alvorens deze wordt ingelegd. Ditzelfde geldt voor de beleggingskosten. Afhankelijk van of er bruto of netto rendementen aan het kapitaal worden toegevoegd is er wel of geen onttrekking van beleggingskosten zichtbaar.*

Datum	2 december 2025
Ons kenmerk	
Pagina	3 van 4

Op basis van deze toelichting leidt de AFM af dat bij het hanteren van nettobedragen er geen afschrijving of onttrekking op het kosten- en waardenoverzicht zichtbaar is. Deze situatie is in strijd met de wet en is niet in het belang van de deelnemer. Aan de deelnemer kan ten onrechte de indruk worden gewekt dat er geen of minder kosten zijn gemaakt voor zijn/haar pensioengelden. Deelnemers hebben recht op volledige transparantie over de gemaakte kosten voor hun pensioen en moeten die uniform kunnen vergelijken bij verschillende pensioenuitvoerders. Dat heeft de AFM ook aan de koepelorganisaties teruggegeven in verschillende gesprekken over de voorgestelde UPO-modellen en per mail op 9 oktober 2025.

Aangezien het tonen van alle kosten op individueel niveau systeemaanpassingen vereist, heeft de AFM begrip dat de koepelorganisaties voor het komende UPO-model op het kosten- en waardenoverzicht een kwalitatieve toelichting opnemen:

- waaruit blijkt dat niet alle kosten in de ontwikkeling van het kapitaal worden meegenomen;
- waaruit blijkt dat de hoogte van de niet-getoonde kosten alsnog elders kunnen worden geraadpleegd en
- waarin inzicht wordt gegeven in de orde van grootte van de hoogte van de kosten, zodat de deelnemer in ieder geval een beeld krijgt van hoe de kosten zich tot elkaar verhouden.

Tegelijkertijd heeft de AFM aan de koepelorganisaties teruggegeven dat zij verwacht dat – in lijn met de wet - het kosten- en waardenoverzicht in de komende jaren, dus vanaf het UPO-model 2027, alle kosten op individueel niveau van de deelnemer op het UPO toont (voor zover zij van invloed zijn op de pensioentoezeggingen van de deelnemer), ook als met nettobedragen wordt gewerkt. Zij zal dit expliciet betrekken in haar advisering over het UPO-model 2027.

2. De AFM zal de informatie over spreiden elk jaar evalueren

Een nieuw onderdeel in de voorgestelde UPO-modellen is dat deelnemers met solidaire premieregeling informatie krijgen over gelijke aanpassingen in de uitkeringsfase, al dan niet in combinatie met het spreiden van schokken. Hiervoor gelden verschillende wettelijke informatie-eisen. Zo moet de pensioenuitvoerder aan pensioengerechtigden bij gelijke aanpassingen met spreiden concrete en persoonlijke informatie geven over het verloop van de pensioenuitkeringen en daarbij aangeven of het pensioen waarschijnlijk zal dalen, stijgen of gelijk zal blijven (artikel 7b, tweede lid, sub b BuPw).

De AFM benadrukt dat de informatie over spreiden voor een deelnemer complex zal zijn om te begrijpen, ook omdat de impact van de hoogte van deze spreidingen afhankelijk is van andere factoren, zoals de hoogte van de solidariteitsreserve. Dat neemt niet weg dat de informatie van groot belang is voor de deelnemer, omdat die op grond van deze informatie een inschatting kan maken van de hoogte van zijn of haar toekomstige pensioen dat elk jaar wordt herrekend.

Ook ziet de AFM dat andere communicatie-uitingen een belangrijke rol spelen bij de uitleg over spreiden en de impact daarvan op het pensioen. Zij verzoekt de koepelorganisaties daarom om elk jaar te evalueren of deze informatie op het UPO voor een deelnemer duidelijk en evenwichtig is, en waar nodig aanpassingen te doen. De AFM zal dit ook evalueren en de komende jaren onderzoek doen naar de manier waarop

Datum	2 december 2025
Ons kenmerk	
Pagina	4 van 4

pensioenuitvoerders invulling geven aan deze informatie-eisen. De AFM vindt het positief dat de koepelorganisaties in de handleiding van het UPO hebben opgenomen dat de getoonde informatie moet aansluiten bij de werkelijke situatie van de deelnemer en moet bijdragen aan realistische verwachtingen.

3. Maak voldoende duidelijk dat het pensioen variabel is en jaarlijks wordt herrekend

De AFM vindt het van belang dat het voor deelnemers voldoende duidelijk is dat het solidaire of flexibele pensioen variabel wordt en dat het pensioen in de uitkeringsfase elk jaar wordt herrekend. Bij deelnemers mag niet de indruk worden gewekt dat een verlaging van het pensioen niet mogelijk is of hoogst onwaarschijnlijk en dat het bestuur of directie een keuze kan maken om het pensioen van de deelnemer te verhogen (zoals in de oude wereld bij indexatie). In de voorgestelde UPO-modellen ziet de AFM bijvoorbeeld op meerdere plekken de volgende formulering terug: (...) *We kijken elk jaar of uw pensioen omhoog kan*. De AFM merkt op dat laatstgenoemde niet de nieuwe situatie waarin de pensioenen variabel worden weerspiegelt en verwacht dat de opgenomen zin wordt aangepast.

III. Tot slot

De AFM benadrukt dat het van belang is dat aanspraak- en pensioengerechtigden op een zorgvuldige wijze worden meegenomen in de wijzigingen die gedurende de transitieperiode op hen afkomen en dat zij op zorgvuldige wijze worden meegenomen over de (uit)werking van de nieuwe pensioenregeling. Het UPO speelt daarbij een belangrijke rol, vanwege de vergelijkbaarheid voor de deelnemers, en de verantwoording die pensioenuitvoerders middels het document afleggen aan hen. Een cruciale voorwaarde daarvoor is dat de deelnemer kan vertrouwen op de correctheid van het UPO. Zij roept pensioenuitvoerders op om voldoende maatregelen te nemen om dat te waarborgen.

De AFM vertrouwt erop dat pensioenuitvoerders en koepelorganisaties voortvarend aan de slag gaan met de aanpassingen die zijn opgenomen in dit advies.

Uiteraard is de AFM bereid om bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten